

ROYAUME DE BELGIQUE

KONINKRIJK BELGIË

Avis 35.238/4

DE LA SECTION DE LÉGISLATION
DU CONSEIL D'ETAT

ADVIES 35.238/4

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, quatrième chambre, saisi par le Ministre des Entreprises et Participations publiques, le 3 avril 2003, d'une demande d'avis, dans un délai ne dépassant pas trois jours, sur un projet d'arrêté royal "relatif à la cession ou le transfert éventuel de tout ou partie des actifs et passifs de Credibe", a donné le 8 avril 2003 l'avis suivant :

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, vierde kamer, op 3 april 2003 door de Minister van Overheidsbedrijven en Participaties verzocht hem, binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "betreffende de eventuele cessie of overdracht van alle of een deel van de activa en passiva van Credibe", heeft op 8 april 2003 het volgende advies gegeven :

Suivant l'article 84, alinéa 1er, 2°, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, inséré par la loi du 4 août 1996, la demande d'avis doit spécialement indiquer les motifs qui en justifient le caractère urgent.

En l'occurrence, cette motivation, telle qu'elle figure dans la lettre de demande d'avis, est la suivante :

"De hoogdringendheid wordt verantwoord door het feit dat de bepalingen van dit besluit onmiddellijk moeten genomen worden teneinde de Federale Participatiemaatschappij toe te laten de cessie of de overdracht van alle of een deel van de activa en passiva van de naamloze vennootschap Credibe binnen de kortst mogelijke termijn te organiseren, zodat dergelijke verrichting onder de best mogelijke voorwaarden zou kunnen gerealiseerd worden."

*

* *

Le Conseil d'Etat, section de législation, se limite, conformément à l'article 84, alinéa 2, des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, à examiner le fondement juridique, la compétence de l'auteur de l'acte ainsi que l'accomplissement des formalités prescrites.

Le projet ainsi examiné appelle les observations ci-après.

1. L'arrêté en projet tend à exécuter l'article 131 du projet de loi-programme, qui vient d'être adopté par les chambres législatives ⁽¹⁾. Il va de soi que l'arrêté en projet ne pourra être pris avant que la loi soit sanctionnée et promulguée.

2. L'article 7 du présent projet prévoit qu'il entrera en vigueur le jour de sa promulgation.

⁽¹⁾ Doc. parl., Chambre, n° 50 - 2343/27; Sénat, n° 2-1556/1.

Cette disposition fait l'objet du commentaire suivant dans le rapport au Roi :

"Conformément à l'article 3bis, § 1er, alinéa 3 des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat, le présent arrêté, ainsi que l'avis du Conseil d'Etat, le présent rapport et le projet du présent arrêté soumis à l'avis du Conseil d'Etat, devront être communiqués, avant leur publication au Moniteur belge, au Président de la Chambre des représentants et du Sénat. Cette formalité ne saurait toutefois empêcher la signature du présent arrêté par Votre majesté, en ce qu'elle ne constitue un préalable qu'à la publication. Dès lors qu'il ne serait plus possible d'accomplir cette formalité, le présent arrêté ne sera publié au Moniteur belge qu'après avoir été communiqué aux Présidents des Chambres législatives qui seront issues des élections du 18 mai 2003."

La communication prévue à l'article 3bis des lois coordonnées sur le Conseil d'Etat n'est pas purement formelle. Elle constitue "une procédure permettant aux membres des Chambres législatives d'être informés au plus tôt des textes des arrêtés royaux pouvant abroger, compléter, modifier ou remplacer les dispositions légales en vigueur, de l'avis du Conseil d'Etat et du rapport au Roi, afin qu'ils soient en mesure d'exercer le plus promptement possible leur pouvoir de contrôle" ⁽²⁾.

Selon le fonctionnaire délégué, l'intention de l'auteur du projet est de soumettre l'arrêté en projet à la signature royale avant que les Chambres ne soient dissoutes à la suite de la déclaration de révision de la Constitution par le pouvoir législatif fédéral.

Si le projet est adopté avant la dissolution des Chambres législatives, rien ne s'oppose à ce qu'il soit communiqué immédiatement aux présidents de celles-ci.

⁽²⁾ Doc. parl., Chambre, n° 633/1 - 95/96, p. 1, n° 633/4, p. 2; voy. aussi doc. parl., Sénat, n° 1-321/10, p. 2.

En outre, en spécifiant que l'arrêté entre en vigueur le jour de sa promulgation, cette disposition confère un effet rétroactif à l'arrêté en projet. A défaut de dispositions législatives habilitant le Roi à faire rétroagir l'arrêté, le Conseil d'Etat n'aperçoit pas les raisons impérieuses qui justifieraient cette rétroactivité ⁽³⁾.

⁽³⁾ En vertu de l'article 190 de la Constitution, aucun arrêté d'administration générale n'est obligatoire qu'après avoir été publié dans la forme déterminée par la loi.

Overeenkomstig artikel 84, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, ingevoegd bij de wet van 4 augustus 1996, moeten in de adviesaanvraag in het bijzonder de redenen worden aangegeven tot staving van het spoedeisende karakter ervan.

In het onderhavige geval luidt de motivering in de brief met de adviesaanvraag aldus :

"De hoogdringendheid wordt verantwoord door het feit dat de bepalingen van dit besluit onmiddellijk moeten genomen worden teneinde de Federale Participatiemaatschappij toe te laten de cessie of de overdracht van alle of een deel van de activa en passiva van de naamloze vennootschap Credibe binnen de kortst mogelijke termijn te organiseren, zodat dergelijke verrichting onder de best mogelijke voorwaarden zou kunnen gerealiseerd worden."

*
* *

De Raad van State, afdeling Wetgeving, beperkt zich overeenkomstig artikel 84, tweede lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State tot het onderzoek van de rechtsgrond, van de bevoegdheid van de steller van de handeling, alsmede van de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten is voldaan.

Het aldus onderzochte ontwerp geeft aanleiding tot de volgende opmerkingen.

1. Het ontworpen besluit heeft tot doel uitvoering te geven aan artikel 131 van het ontwerp van programmawet, dat zojuist door de wetgevende kamers is aangenomen ⁽¹⁾. Het ontworpen besluit kan uiteraard niet worden uitgevaardigd voordat de wet is bekrachtigd en afgekondigd.

2. Artikel 7 van het onderhavige ontwerp bepaalt dat het voorgelegde besluit in werking treedt op de dag van afkondiging ervan.

⁽¹⁾ Gedr. St., Kamer, nr. 50-2343/27; Senaat, nr. 2-1556/1.

In het verslag aan de Koning wordt die bepaling als volgt toegelicht :

"Overeenkomstig artikel 3bis, § 1, lid 3, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, dient huidig besluit, samen met het advies van de Raad van State, dit verslag en het ontwerp van dit besluit, dat werd voorgelegd aan de Raad van State, voor zijn bekendmaking in het Belgisch Staatsblad, medegedeeld te worden aan de Voorzitters van de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat. Dit vormvoorschrift staat de ondertekening van huidig besluit door Uwe Majesteit evenwel niet in de weg, aangezien het enkel een voorwaarde voor de bekendmaking uitmaakt. Mocht het niet meer mogelijk zijn dit vormvoorschrift nog te vervullen, zal dit besluit pas bekendgemaakt worden in het Belgisch Staatsblad nadat het zal medegedeeld zijn aan de Voorzitters van de Wetgevende Kamers die uit de verkiezingen van 18 mei 2003 zullen voortkomen."

Het mededelen voorgeschreven bij artikel 3bis van de gecoördineerde wetten op de Raad van State is geen louter vormvereiste. Het gaat om een "procedure (...)" waarbij de teksten van koninklijke besluiten die geldende wetsbepalingen kunnen opheffen, aanvullen, wijzigen of vervangen, het advies van de Raad van State en het verslag aan de Koning zo spoedig mogelijk worden meegedeeld aan de leden van de wetgevende Kamers, zodat ze bij machte zijn onverwijld hun controlebevoegdheid uit te oefenen" ⁽²⁾.

Volgens de gemachtigde ambtenaar is het de bedoeling van de steller van het ontwerp dat het ontworpen besluit ter ondertekening aan de Koning wordt voorgelegd voordat de Kamers worden ontbonden naar aanleiding van de verklaring tot herziening van de Grondwet door de federale wetgevende macht.

Als het ontwerp wordt aangenomen voordat de Wetgevende Kamers worden ontbonden, staat niets eraan in de weg dat het ontwerp onmiddellijk aan de voorzitters van die kamers wordt meegedeeld.

Door duidelijk te stellen dat het besluit in werking treedt op de dag van afkondiging ervan, verleent die bepaling bovendien terugwerkende kracht aan het ontworpen besluit. Aangezien de Koning in geen enkele wetsbepaling gemachtigd wordt

⁽²⁾ Gedr. St., Kamer, nr. 633/1 - 95-96, blz. 1, nr. 633/4, blz. 2; zie ook Gedr. St., Senaat, nr. 1-321/10, blz. 2.

om het besluit te laten terugwerken, ziet de Raad van State geen dwingende redenen die deze terugwerking zouden rechtvaardigen ⁽³⁾.

⁽³⁾ Krachtens artikel 190 van de Grondwet is geen enkele verordening van algemeen bestuur verbindend dan na te zijn bekendgemaakt in de vorm bij de wet bepaald.

La chambre était composée de

De kamer was samengesteld uit

Madame M.-L. WILLOT-THOMAS,
Mevrouw

président de chambre,
kamervoorzitter,

Messieurs P. LIÉNARDY,
de Heren P. VANDERNOOT,

conseillers d'Etat,
staatsraden,

Madame C. GIGOT,
Mevrouw

greffier,
griffier.

Le rapport a été présenté par M. L. DETROUX, auditeur. La note du Bureau de coordination a été rédigée par M. P. BROUWERS, référendaire.

Het verslag werd uitgebracht door de H. L. DETROUX, auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld door de H. P. BROUWERS, referendaris.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. P. LIÉNARDY.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. P. LIÉNARDY.

LE GREFFIER - DE GRIFFIER,

LE PRÉSIDENT - DE VOORZITTER,

C. GIGOT

M.-L. WILLOT-THOMAS